

ПАСКА Тарас – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

Web of Science ResearcherID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GRY-1072-2022>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.22/54.14>

Бібліографічний опис статті: Паска, Т. (2026). Міжнародна академічна мобільність як чинник розвитку наукового потенціалу та мотивації молодих учених в умовах цифровізації освіти. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*, № 22(54), 115–123, doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.22/54.14>

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА МОТИВАЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження міжнародної академічної мобільності як важливого чинника розвитку наукового потенціалу та формування мотивації до наукової діяльності молодих учених в умовах цифровізації освіти. Актуальність теми зумовлена сучасними трансформаційними процесами у сфері вищої освіти України, пов'язаними з інтеграцією до європейського освітнього і наукового простору, а також викликами, спричиненими воєнним станом і цифровою трансформацією суспільства.

У роботі проаналізовано теоретичні підходи до трактування сутності понять «міжнародна академічна мобільність», «науковий потенціал молодих учених» та «мотивація до наукової діяльності». Визначено, що науковий потенціал має інтегративний характер і охоплює знання, уміння, дослідницькі здібності, інноваційне мислення та здатність до міжкультурної наукової комунікації. Підкреслено, що мотивація є ключовим внутрішнім чинником, який визначає активність молодих учених, їх прагнення до самореалізації, участі у наукових проєктах та міжнародній співпраці. Особливу увагу приділено впливу цифровізації освітнього середовища на розвиток академічної мобільності, зокрема розширенню можливостей віртуальної мобільності, дистанційної участі у міжнародних дослідженнях, використанню цифрових платформ і ресурсів.

Проаналізовано практичний досвід діяльності Ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Карпатського національного університету імені Василя Стефаника та Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України. Встановлено, що організація міжнародних наукових заходів, популяризація грантових програм і розроблення інструментів підтримки мобільності сприяють підвищенню мотивації та активізації наукової діяльності молодих дослідників.

Зроблено висновок, що міжнародна академічна мобільність у поєднанні з цифровізацією освіти є важливим чинником розвитку наукового потенціалу молодих учених, підвищення їхньої конкурентоспроможності та інтеграції у світовий науковий простір. Окреслено перспективи подальших досліджень, зокрема у напрямі розвитку віртуальної мобільності та використання штучного інтелекту в науковій діяльності.

Ключові слова: міжнародна академічна мобільність, науковий потенціал, молоді вчені, мотивація, цифровізація освіти, вища освіта, інтернаціоналізація, дослідницька діяльність, цифрові технології.

PASKA Taras – Doctor of Philosophy (PhD in Pedagogy), Assistant at the Bohdan Stuparyk Department of Pedagogy and Educational Management, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, 57 Shevchenko St., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

Web of Science ResearcherID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GRY-1072-2022>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.22/54.14>

To cite this article: Paska, T. (2026). Mizhnarodna akademichna mobilnist yak chynnyk rozvytku naukovoho potentsialu ta motyvatsii molodykh uchenykh v umovakh tsyfrovizatsii osvity [International academic mobility as a factor in the development of scientific potential and the motivation of young researchers in the context of the digitalization of education]. *Human Studies. Series of "Pedagogy"*, № 22(54), 115–123, doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.22/54.14>

INTERNATIONAL ACADEMIC MOBILITY AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC POTENTIAL AND THE MOTIVATION OF YOUNG RESEARCHERS IN THE CONTEXT OF THE DIGITALIZATION OF EDUCATION

Summary. *This article presents a comprehensive study of international academic mobility as a key factor in developing the scientific potential of young researchers and fostering their motivation for scientific activity in the context of the digitalization of education. The relevance of the topic stems from the current transformational processes in the field of higher education in Ukraine, linked to integration into the European educational and scientific space, as well as the challenges caused by the state of war and the digital transformation of society.*

This paper analyzes theoretical approaches to interpreting the concepts of «international academic mobility», «research potential of young scientists» and «motivation for scientific activity». It is determined that scientific potential is integrative in nature and encompasses knowledge, skills, research abilities, innovative thinking, and the capacity for intercultural scientific communication. It is emphasized that motivation is a key internal factor determining the activity of young scientists, their striving for self-realization, participation in scientific projects, and international cooperation. Particular attention is paid to the impact of the digitalization of the educational environment on the development of academic mobility, specifically the expansion of opportunities for virtual mobility, remote participation in international research, and the use of digital platforms and resources.

This study analyzes the practical experience of the Council for Research Activities of Students, Graduate Students, and Young Scientists at Vasyl Stefanyk Carpathian National University and the Council of Young Scientists under the Ministry of Education and Science of Ukraine. It has been established that organizing international scientific events, promoting grant programs, and developing tools to support mobility contribute to increasing the motivation and intensifying the scientific activity of young researchers.

It has been concluded that international academic mobility, combined with the digitization of education, is a key factor in developing the scientific potential of young researchers, enhancing their competitiveness, and integrating them into the global scientific community. Prospects for further research have been outlined, particularly in the areas of developing virtual mobility and the use of artificial intelligence in scientific activities.

Key words: *international academic mobility, scientific potential, young researchers, motivation, digitalization of education, higher education, internationalization, research activity, digital technologies.*

Вступ. Сучасний етап розвитку вищої освіти України характеризується активними трансформаційними процесами, зумовленими глобалізацією, інтеграцією до європейського освітнього та наукового простору, а також викликами, спричиненими цифровізацією суспільства. В умовах воєнного стану, соціально-економічної нестабільності та необхідності

відновлення національного наукового потенціалу особливої актуальності набуває проблема підтримки та розвитку молодих учених як ключового ресурсу інноваційного поступу держави. Водночас спостерігається низка проблем, пов'язаних із зниженням мотивації до науково-дослідницької діяльності, обмеженими можливостями доступу до міжнародних

наукових ресурсів, недостатньою інтегрованою у глобальні академічні мережі. За таких умов постає потреба у пошуку ефективних інструментів, здатних забезпечити розвиток наукового потенціалу молодих учених, підвищення їхньої конкурентоспроможності та мотивації до наукової діяльності.

Одним із таких інструментів є міжнародна академічна мобільність, яка в умовах цифровізації освіти набуває нових форм і змісту, поєднуючи традиційні фізичні переміщення з віртуальною мобільністю, дистанційною участю у наукових проєктах, онлайн-стажуваннями та міжнародною науковою комунікацією. Вона сприяє розширенню наукових горизонтів молодих учених, доступу до передових досліджень, формуванню міжкультурної та цифрової компетентностей, а також підвищенню рівня їхньої академічної мотивації. Однак, попри значний потенціал міжнародної академічної мобільності, її можливості в українському освітньо-науковому просторі використовуються не повною мірою, що зумовлює необхідність глибшого теоретичного осмислення та практичного обґрунтування її ролі як чинника розвитку наукового потенціалу та мотивації молодих учених в умовах цифровізації освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що проблема міжнародної академічної мобільності як чинника розвитку вищої освіти та наукового потенціалу активно досліджується у вітчизняному науковому дискурсі. Значний внесок у розроблення теоретико-методологічних засад даного феномену зробили такі науковці, як О. Антонова, В. Антонюк, О. Василенко, О. Васюк, С. Виговська, А. Виговський, Н. Гайсинюк, С. Глібо, Ю. Горбань, А. Губіна, Д. Дерев'яно, С. Довбня, А. Загородня, Ю. Заячук, А. Зленко, О. Ісайкіна, О. Канюк, С. Колесник, С. Лехніцька, А. Мартинюк, Н. Мирончук, О. Олійник, І. Подрес-Ряполова, О. Розгон, І. Саханда, С. Хоминець, Г. Черушева, Л. Швидун та ін. У їхніх працях розкрито сутність і зміст міжнародної академічної мобільності, її роль у процесах інтернаціоналізації освіти, розвитку дослідницьких компетентностей і формуванні міжкультурної наукової комунікації. Вагомий внесок у розвиток теоретичних підходів до трактування міжнародної академічної мобільності як процесу інтернаціоналізації освіти та обміну інтелектуальним потенціалом здійснили А. Губіна, Н. Гайсинюк, Ю. Горбань. Питання формування наукового потенціалу молодих учених

та ролі закладу вищої освіти як середовища їхнього професійного становлення висвітлено у дослідженнях Н. Мирончук, що підкреслюють значення освітнього середовища у розвитку дослідницьких компетентностей.

Не менш важливим напрямом сучасних наукових досліджень є вивчення проблеми мотивації особистості в освітньому процесі, зокрема формування мотивації до навчальної та науково-дослідницької діяльності. Теоретичні засади мотивації та її роль у розвитку особистості розкрито у працях таких учених, як Т. Голубенко, А. Квятковська, І. Кипич, І. Крамаренко, О. Ковальова, В. Корнієнко, М. Левченко, А. Мельник, Н. Родінова, Н. Скрипник, С. Феденько, В. Шкраб'юк, А. Цапко та ін. Водночас концептуальні засади цифрової трансформації освіти, формування цифрового освітнього середовища та розвиток цифрових компетентностей учасників освітнього процесу ґрунтовно висвітлено у працях В. Бикова, Т. Близнюк, О. Будник, О. Буйницької, Р. Гуревича, А. Гуржія, М. Жалдака, Г. Захарової, Н. Жука, І. Кучерак, М. Кадемії, Т. Койчевої, М. Лещенка, С. Литвинової, Л. Ліщинської, Н. Морзе, Н. Новосельської, О. Овчарук, В. Одинцової, О. Пінчук, О. Соколюк, О. Спіріна, Н. Сірант, Т. Цегельник, М. Шишкіної та ін. Разом з тим, попри значну кількість наукових праць, проблема комплексного дослідження міжнародної академічної мобільності як чинника розвитку наукового потенціалу та мотивації молодих учених у контексті цифровізації освіти залишається недостатньо висвітленою. Зокрема, потребують подальшого наукового осмислення питання взаємозв'язку між участю молодих дослідників у програмах академічної мобільності, використанням цифрових технологій у науковій діяльності та формуванням стійкої мотивації до дослідницької роботи, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті полягає у дослідженні ролі міжнародної академічної мобільності як важливого чинника розвитку наукового потенціалу та формування мотивації до наукової діяльності молодих учених в умовах цифровізації освіти, а також у висвітленні її значення для інтеграції молодих дослідників до міжнародного науково-освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. Сучасний розвиток вищої освіти характеризується активними процесами інтернаціоналізації, цифрової трансформації та інтеграції національних освітніх систем до світового

науково-освітнього простору. У цих умовах особливого значення набуває формування потужного наукового потенціалу молодих учених, які здатні ефективно працювати в умовах глобалізації знань, використовувати сучасні цифрові інструменти дослідження та брати участь у міжнародних наукових комунікаціях. Одним із важливих чинників такого розвитку виступає міжнародна академічна мобільність, яка створює сприятливі умови для професійного становлення молодих дослідників, розширення їхнього наукового світогляду та формування мотивації до наукової діяльності. Участь у програмах академічної мобільності сприяє не лише поглибленню фахових знань, а й формуванню дослідницьких компетентностей, розвитку критичного мислення, міжкультурної комунікації та здатності до інноваційної діяльності.

Нормативно-правові засади розвитку наукової діяльності та академічної мобільності в Україні визначені у низці стратегічних і законодавчих документів, що окреслюють ключові напрями модернізації вищої освіти. Зокрема, у Законі України «Про вищу освіту» одним із основних завдань закладу вищої освіти визначено «проведення наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі» (Про вищу освіту, 2014). Це положення акцентує увагу на необхідності інтеграції наукової та освітньої складових діяльності закладів вищої освіти, що створює підґрунтя для розвитку наукового потенціалу молодих учених.

Стратегічні орієнтири розвитку вищої освіти України визначені у «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки», де особливу увагу приділено інтернаціоналізації освітнього процесу, розвитку академічної мобільності та посиленню участі українських учених у міжнародних наукових проєктах. У документі наголошується на прагненні України інтегруватися до європейського освітнього простору, а також підкреслюється відповідність визначених цілей зобов'язанням держави в межах Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Зокрема, у статті 431 глави 23 цієї Угоди акцентовано на необхідності «активізації мобільності студентів, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників» (Стратегія розвитку, 2022), що засвідчує важливість академічної

мобільності як інструменту підвищення якості освіти і наукових досліджень.

У контексті дослідження важливим є уточнення понятійно-категоріального апарату, що дозволяє глибше осмислити сутність міжнародної академічної мобільності та її вплив на розвиток молодих учених. Згідно із Законом України «Про вищу освіту», академічна мобільність трактується як «можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами» (Про вищу освіту, 2014). Таке визначення підкреслює багатовекторний характер академічної мобільності, яка може охоплювати різні види діяльності: освітню, наукову, викладацьку та дослідницьку.

У науковій літературі поняття міжнародної академічної мобільності розглядається значно ширше. Зокрема, Ю. Горбань, О. Олійник, Н. Гайсинюк визначають її як «можливість здобувачів освіти і викладачів навчатися або працювати в іншій країні на певний період часу. Це може включати програми обміну, стажування, а також участь у міжнародних конференціях та семінарах» (Горбань, Олійник, & Гайсинюк, 2024, с. 56). У такому підході акцент робиться на практичному аспекті реалізації мобільності, що передбачає безпосередню участь у міжнародному освітньому та науковому середовищі, що є важливим чинником формування дослідницьких компетентностей.

Водночас А. Мартинюк, А. Губіна визначають міжнародну академічну мобільність як «переміщення інтелектуального потенціалу між різними академічними системами», що сприяє інтернаціоналізації вищої освіти (Мартинюк, & Губіна, 2024, с. 41). У цьому контексті мобільність постає не лише як індивідуальний досвід, але й як системний процес обміну знаннями, ідеями та інноваціями між різними освітніми і науковими середовищами.

У сучасних умовах інтернаціоналізації освіти академічна мобільність виступає одним із ключових інструментів інтеграції закладів вищої освіти до міжнародного науково-освітнього простору. Вона сприяє формуванню нових форм наукової співпраці, розвитку спільних дослідницьких проєктів, участі у міжнародних грантових програмах та підвищенню якості підготовки молодих дослідників. Крім того, участь у міжнародних програмах академічної мобільності дозволяє молодим ученим ознайомитися з новими

підходами до організації наукових досліджень, опанувати сучасні методи збору та аналізу наукових даних.

Дослідники Н. МIRONЧУК, О. Антонова підкреслюють, що важливу роль у формуванні наукового потенціалу молодих учених відіграє заклад вищої освіти, який виступає базовим середовищем для їхнього професійного становлення. Саме у межах освітнього процесу на бакалаврському, магістерському рівнях та в аспірантурі відбувається формування дослідницьких компетентностей, розвиток наукового мислення та залучення до науково-дослідницької діяльності, що забезпечує поступове входження молодих учених у професійну наукову спільноту (МIRONЧУК, & Антонова, 2025).

У цьому контексті науковий потенціал молодих учених доцільно визначати як інтегративну характеристику особистості, що включає сукупність знань, умінь, навичок, дослідницьких здібностей, інноваційного мислення, а також здатність до продукування нових наукових ідей і їх практичного застосування. Важливою складовою цього потенціалу є здатність до міжкультурної наукової комунікації, що особливо актуалізується в умовах міжнародної академічної мобільності та цифровізації освіти.

Водночас важливим аспектом розвитку наукового потенціалу молодих учених є формування стійкої мотивації до наукової діяльності, яка виступає внутрішнім стимулом для здійснення дослідницької роботи, пошуку нових наукових ідей та досягнення високих результатів у науковій сфері. Саме мотивація визначає рівень активності особистості, її прагнення до саморозвитку, самореалізації та професійного вдосконалення у науковій діяльності.

У науковій літературі поняття мотивації розглядається як один із ключових психологічних чинників, що визначає спрямованість діяльності особистості, її активність та прагнення до досягнення поставлених цілей. З огляду на це, у дослідженні розвитку наукового потенціалу молодих учених важливо звернутися до наукових підходів щодо трактування сутності цього поняття. Так, у «Великій українській енциклопедії» (n.d.) поняття «мотивація» визначається як «психологічний чинник, що спонукає або заохочує особу до дії». Таке трактування підкреслює роль мотивації як внутрішнього механізму активізації діяльності особистості, який визначає її готовність до виконання певних дій, у тому числі пов'язаних із науково-дослідницькою діяльністю.

Більш розгорнуте тлумачення цього поняття подано у працях сучасних науковців. Зокрема, В. Одинцова та О. Денисенко (2015) зазначають, що «мотивація – це так звані психічні явища, що стали спонуканням до виконання тієї або іншої дії, учинку, що визначають активність особистості та її спрямованість на досягнення запланованого результату» (с. 60). У цьому контексті мотивацію можна розглядати як складну систему внутрішніх і зовнішніх стимулів, які визначають характер і спрямованість діяльності особистості. Для молодих учених мотивація відіграє особливо важливу роль, оскільки саме вона зумовлює прагнення до наукового пошуку, інтелектуального розвитку, участі у дослідницьких проєктах і міжнародній науковій співпраці.

У свою чергу, проблема формування мотивації до наукової діяльності тісно пов'язана із загальною мотивацією до навчання і дослідницької діяльності. У цьому аспекті заслуговує на увагу позиція дослідників О. Васюк, С. Виговської та А. Виговського, які зазначають, що «мотивація навчання визначається як вид мотивації, що включена в діяльність учіння, навчальну діяльність. Мотивація навчання складається зі спонукань (потреби, сенс навчання, його мотиви, цілі, емоції, інтереси), що постійно змінюються і вступають у нові відносини одне з одним» (Мотивація навчальної діяльності, 2018, с. 90). Такий підхід дає підстави стверджувати, що мотивація до наукової діяльності формується поступово впродовж освітнього шляху здобувача освіти та залежить від комплексу чинників, серед яких особливе місце посідають інтерес до досліджень, можливості для наукової самореалізації, підтримка наукових керівників, а також участь у міжнародних наукових проєктах.

Важливим чинником розвитку міжнародної академічної мобільності у сучасних умовах є цифровізація освітнього середовища, яка суттєво трансформує традиційні підходи до організації освітньої та наукової діяльності. Завдяки впровадженню цифрових технологій розширюються можливості міжнародної співпраці між закладами вищої освіти, спрощується доступ до міжнародних освітніх платформ, наукових баз даних, електронних бібліотек та цифрових інструментів для проведення наукових досліджень.

Науковці Н. Новосельська та Н. Сірант (2025) зазначають, що цифровізація

освіти – це «процес інтеграції цифрових технологій у всі складові освітньої системи: освітній процес, управління, інфраструктуру, методичне забезпечення та взаємодію з учасниками освітнього процесу» (с. 37). Такий підхід підкреслює комплексний характер цифрової трансформації освіти, яка охоплює не лише використання нових технологічних засобів, а й зміну підходів до організації освітньої та наукової діяльності.

У свою чергу, науковиця І. Кучерак (2020) зазначає, що завдяки цифровізації «освітній процес стає більш персоналізованим, доступним і гнучким. Це, у свою чергу, забезпечує комфортні умови для самонавчання, ефективного розвитку та кар'єрного зростання» (с. 93). У контексті розвитку міжнародної академічної мобільності це означає, що сучасні цифрові технології значно розширюють можливості для участі молодих учених у міжнародних освітніх і наукових програмах, навіть за умов географічних або соціальних обмежень.

Поєднання міжнародної академічної мобільності та цифровізації освіти відкриває нові перспективи для розвитку наукового потенціалу молодих учених. Зокрема, цифрові інструменти забезпечують доступ до міжнародних наукових баз даних, платформ для спільної дослідницької діяльності, а також сприяють розширенню академічних контактів і формуванню глобальних наукових мереж.

Водночас міжнародна академічна мобільність виступає потужним мотиваційним чинником, оскільки створює умови для професійного самореалізації, підвищення рівня наукової компетентності та розширення кар'єрних можливостей. Участь у міжнародних програмах, стажуваннях і дослідницьких проєктах сприяє формуванню внутрішньої мотивації до наукової діяльності, розвитку відповідальності за результати власної роботи та прагнення до досягнення високих стандартів наукової якості.

Практична реалізація положень щодо розвитку міжнародної академічної мобільності як чинника формування наукового потенціалу та мотивації молодих учених в умовах цифровізації освіти знаходить своє відображення у діяльності органів студентського та наукового самоврядування, зокрема Ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (Рада з НДР КНУВС), а також Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України (РМВ

при МОН). Зазначені інституції виступають важливими суб'єктами формування сучасного наукового середовища, сприяють інтеграції молодих дослідників у національний та міжнародний науковий простір, а також забезпечують розвиток їхнього наукового потенціалу шляхом реалізації різноманітних освітніх і наукових ініціатив.

Діяльність Ради з НДР КНУВС спрямована на створення сприятливих умов для залучення молоді до наукової діяльності, розвитку дослідницьких компетентностей та формування мотивації до наукового пошуку. Рада функціонує як дорадчий орган, який об'єднує представників різних факультетів та інститутів, забезпечуючи міждисциплінарну взаємодію, координацію наукової діяльності та комунікацію між адміністрацією, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти. Такий формат діяльності дозволяє ефективно інтегрувати молодих учених у наукове середовище та сприяє формуванню активної дослідницької позиції.

Одним із ключових напрямів діяльності Ради є організація наукових заходів, які виступають важливим інструментом розвитку академічної мобільності та наукової комунікації. Зокрема, показовим прикладом є організація на базі КНУВС міжнародної відкритої лекції на тему «ТЕАСН: Технології та освіта для доступної культурної спадщини», що відбулася у межах П'ятого Саміту Перших леді та джентльменів під гаслом «Освіта, що моделює світ» (2025). Залучення до цієї лекції відомого професора Люблінського католицького університету Богуслава Марека (Республіка Польща), сприяло створенню відкритого наукового простору, у якому відбувався обмін ідеями, досвідом і практиками використання інноваційних технологій у сфері освіти та науки (Рада з науково-дослідної, 2026).

Організація цього заходу стала результатом системної роботи Ради з НДР КНУВС, яка протягом тривалого часу координувала підготовчі процеси, забезпечувала комунікацію з міжнародними партнерами та організаційну підтримку події. Участь молодих дослідників у підготовці та проведенні таких міжнародних заходів сприяє формуванню у них важливих організаційних, комунікаційних і дослідницьких компетентностей, а також створює можливість для безпосередньої взаємодії з представниками міжнародної академічної спільноти.

Важливою складовою реалізації міжнародної академічної мобільності є також

формування у молодих учених сучасного бачення розвитку науки, зокрема у контексті використання цифрових технологій та інноваційних підходів до дослідницької діяльності. У цьому контексті значний практичний інтерес становить організація Радою з НДР КНУВС всеукраїнського науково-освітнього заходу «Штучний інтелект і академічна доброчесність: як не переступити межу дозволеного?», який відбувся у 2025 році на базі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Захід об'єднав широку науково-освітню спільноту України: для участі зареєструвалося понад 1500 учасників, серед яких були представники закладів вищої освіти, наукових установ, фахових коледжів, закладів професійної освіти, учителі закладів загальної середньої освіти та здобувачі освіти. Така масштабна участь свідчить про високий рівень зацікавленості академічної спільноти у питаннях використання штучного інтелекту в науці та освіті, а також підтверджує актуальність проблематики академічної доброчесності в умовах цифровізації освітнього середовища (Рада з науково-дослідної, 2026).

Тематика заходу була спрямована на дослідження взаємозв'язку між використанням штучного інтелекту та дотриманням принципів академічної доброчесності, що є надзвичайно актуальним у контексті цифровізації освіти. У межах заходу було розглянуто нормативно-правові аспекти застосування цифрових технологій, питання формування університетських політик щодо використання інструментів штучного інтелекту, а також практичні механізми виявлення та оцінювання їх використання у наукових роботах. Практична цінність зазначеного заходу полягає у формуванні у молодих учених відповідального ставлення до використання цифрових інструментів у науковій діяльності, а також у розвитку критичного мислення та здатності до самостійного аналізу результатів досліджень. Водночас участь у таких заходах сприяє підвищенню мотивації до наукової діяльності, оскільки створює умови для активної взаємодії з експертами, обміну досвідом та отримання нових знань.

Слід зазначити, що важливою складовою діяльності Ради з НДР КНУВС є також популяризація науки серед студентської молоді, що здійснюється через організацію тренінгів, семінарів, конференцій та інших форм наукової комунікації. Такі заходи сприяють формуванню позитивного ставлення до наукової

діяльності, підвищують рівень мотивації до участі у наукових дослідженнях та стимулюють розвиток інноваційного мислення.

Важливим аспектом розвитку міжнародної академічної мобільності є також співпраця з національними інституціями, які здійснюють координацію державної політики у сфері підтримки молодих учених. У цьому контексті важливу роль відіграє Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України, яка функціонує як консультативно-дорадчий орган, спрямований на забезпечення участі молодих дослідників у формуванні та реалізації державної політики у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Одним із ключових напрямів діяльності РМВ при МОН є сприяння розвитку міжнародної академічної мобільності та підтримка участі молодих дослідників у міжнародних наукових програмах і грантових ініціативах. Зокрема, у 2026 році було розроблено Дорожню карту міжнародної наукової та освітньої мобільності, у якій систематизовано основні аспекти реалізації академічної мобільності, зокрема нормативно-правове регулювання, термінологічні підходи, тривалість програм мобільності, гарантії збереження місця навчання або роботи, питання фінансового забезпечення під час участі у програмах мобільності, а також юридичні механізми оформлення академічної мобільності. Практичне значення Дорожньої карти полягає у створенні чітких і прозорих умов для участі молодих учених у програмах міжнародної академічної мобільності, що, у свою чергу, сприяє підвищенню їхньої мотивації та активізації наукової діяльності.

Слід підкреслити, що значну увагу в діяльності РМВ при МОН приділено популяризації програм Європейського Союзу, таких як Erasmus+, що відкривають широкі можливості для міжнародної мобільності, участі у спільних дослідницьких проєктах та розвитку професійних компетентностей. Залучення молодих учених до участі у міжнародних програмах, таких як Key Action 1 (мобільність у сфері молоді), Key Action 2 (партнерства співпраці) сприяє не лише розширенню їхнього наукового досвіду, але й формуванню навичок міжкультурної комунікації, роботи в міжнародних командах та використання сучасних цифрових інструментів у науковій діяльності.

Крім того, молоді науковці мають можливість брати участь у проєктах віртуальної мобільності, партнерствах співпраці у сфері

молоді (КА220), а також у програмах Європейського корпусу солідарності, що відкриває додаткові можливості для реалізації наукових та соціально-освітніх ініціатив. Важливу роль у поширенні інформації про такі можливості відіграють цифрові ресурси, зокрема Портал Європейського Союзу можливостей грантів і тендерів, інформаційні платформи Erasmus+, SALTO-YOUTH, Eurodesk та інші міжнародні інформаційні ресурси (Рада молодих вчених, 2026).

Таким чином, практичний досвід діяльності Ради з НДР КНУВС та співпраця з РМВ при МОН демонструють ефективність системного підходу до розвитку міжнародної академічної мобільності молодих дослідників. Реалізація наукових заходів, міжнародних освітніх ініціатив, інформаційних програм та грантових можливостей створює сприятливі умови для формування наукового потенціалу молодих учених, підвищення їхньої мотивації до дослідницької діяльності та інтеграції у міжнародний науковий простір в умовах цифровізації освіти.

Висновки. Узагальнення теоретичних засад дослідження дає підстави стверджувати, що міжнародна академічна мобільність є важливим чинником розвитку наукового потенціалу та мотивації молодих учених в умовах цифровізації освіти. Вона сприяє інтеграції до міжнародного науково-освітнього простору, формуванню дослідницьких компетентностей, розвитку критичного мислення та міжкультурної комунікації. Встановлено, що науковий потенціал молодих учених має інтегративний характер і формується у процесі освітньої та наукової діяльності, а мотивація виступає ключовим внутрішнім чинником активізації наукового пошуку. Водночас цифровізація освіти значно розширює можливості реалізації академічної мобільності, забезпечуючи доступ до глобальних наукових ресурсів і сприяючи активній участі молодих учених у міжнародній науковій комунікації.

Аналіз практичного досвіду діяльності Ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Карпатського національного університету імені Василя Стефаника та Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України підтвердив ефективність інституційної підтримки міжнародної академічної мобільності. Організація міжнародних і всеукраїнських науково-освітніх заходів, а також використання цифрових інструментів комунікації сприяють розвитку

дослідницьких компетентностей, міжкультурної взаємодії та підвищенню мотивації молодих учених. Важливу роль відіграє також розроблення Дорожньої карти міжнародної наукової та освітньої мобільності та популяризація програм міжнародної співпраці, що створює умови для активного залучення молодих дослідників до міжнародних ініціатив.

Перспективи подальших наукових розвідок у даному напрямі полягають у поглибленому вивченні механізмів інтеграції цифрових технологій у процес реалізації міжнародної академічної мобільності, зокрема розвитку віртуальної мобільності, змішаних форматів міжнародної співпраці та використання штучного інтелекту у науковій діяльності молодих учених. Актуальним є також дослідження впливу різних форм академічної мобільності на якість наукових результатів, рівень публікаційної активності та формування індивідуальних освітньо-наукових траєкторій молодих дослідників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Велика українська енциклопедія. Мотивація. URL: <https://vue.gov.ua/Мотивація> (дата звернення: 22.03.2026).
2. Горбань Ю., Олійник О., Гайсинюк Н. Академічна мобільність і кроскультурні комунікації в глобалізованому освітньому просторі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 4. С. 53–61. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322803>
3. Кучерак І. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 22. Т. 2. С. 91–94. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.20>
4. Мартинюк А., Губіна А. Академічна мобільність студентів як вагома складова інтернаціоналізації освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 2. С. 35–43. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.6>
5. Мирончук Н., Антонова О. Освітньо-наукове середовище закладу як осередок розвитку дослідницького потенціалу і здібностей здобувачів третього рівня вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 9(55). С. 676–688. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-676-688](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-676-688)
6. Мотивація навчальної діяльності студентів : монографія / О. Васюк та ін. Київ: Компринт, 2018. 188 с.
7. Новосельська Н., Сірант Н. Цифровізація освіти як чинник сталого розвитку. *Сучасна українська освіта: виклики, стратегії, технології* : збірник наукових праць II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дрогобич, 15–16 травня 2025 року) / за ред. Т. Пантюк, А. Федорович. Дрогобич: «Трек ЛТД», 2025. С. 37–41.

8. Одинцова В., Денисенко О. Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності студентів при вивченні фармакогнозії. *Медична освіта*. 2015. № 3. С. 59–62. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.v0i3.4972>

9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 22.03.2026).

10. Рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://rmv.cnu.edu.ua> (дата звернення: 22.03.2026).

11. Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України. URL: <https://ysc.in.ua> (дата звернення: 22.03.2026).

12. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text> (дата звернення: 22.03.2026).

REFERENCES

1. Velyka ukrainska entsyklopediia. Motyvatsiia [Great Ukrainian Encyclopedia. Motivation]. (n.d.). URL: <https://vue.gov.ua/Мотивація> (date of access: 22.03.2026) [in Ukrainian].

2. Horban, Yu., Oliinyk, O., & Haisyniuk, N. (2024). Akademichna mobilnist i kroskulturni komunikatsii v hlobalizovanomu osvithomu prostori [Academic mobility and cross-cultural communication in a globalized educational space]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, 4, 53–61. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322803> [in Ukrainian].

3. Kucherak, I. (2020). Tsyfrovizatsiia ta yii vplyv na osvithni prostir u konteksti formuvannia kluchovykh kompetentnostei [Digitalization and its impact on the educational space in the context of forming key competencies]. *Innovatsiina pedahohika*, 22(2), 91–94. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.20> [in Ukrainian].

4. Martyniuk, A., & Hubina, A. (2024). Akademichna mobilnist studentiv yak vahoma skladova internatsionalizatsii osvity [Academic mobility of students as an important component of the internationalization of education]. *Akademichni studii. Seriia "Pedahohika"*, 2, 35–43. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.6> [in Ukrainian].

5. Myronchuk, N., & Antonova, O. (2025). Osvitno-naukove seredovyshche zakladu yak osередok rozvytku doslidnytskoho potentsialu i zdibnosti zdobuvachiv tretoho rivnia vyshchoi osvity [Educational and

scientific environment of the institution as a center for the development of research potential and abilities of third-level higher education students]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 9(55), 676–688. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-676-688](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-676-688) [in Ukrainian].

6. Vasiuk, O., et al. (2018). Motyvatsiia navchalnoi diialnosti studentiv : monohrafiia [Motivation of students' learning activity: monograph]. Kyiv : Kompynt [in Ukrainian].

7. Novoselska, N., & Sirant, N. (2025). Tsyfrovizatsiia osvity yak chynnyk staloho rozvytku [Digitalization of education as a factor of sustainable development]. In T. Pantiuk & A. Fedorovych (Eds.), *Suchasna ukrainska osvita: vyklyky, stratehii, tekhnologii* : zbirnyk naukovykh prats II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Drohobych, 15–16 travnia 2025 roku), 37–41. Drohobych: Trek LTD [in Ukrainian].

8. Odyntsova, V., & Denysenko, O. (2015). Metody stymulivannia i motyvatsii navchalnoi diialnosti studentiv pry vyvchenni farmakohnozii [Methods of stimulation and motivation of students' learning activity in the study of pharmacognosy]. *Medychna osvita*, 3, 59–62. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.v0i3.4972> [in Ukrainian].

9. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII [On higher education: Law of Ukraine dated July 1, 2014 No. 1556-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (date of access: 22.03.2026) [in Ukrainian].

10. Рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Карпатського національного університету імені Василя Стефаника [Council of research work of students, postgraduate students and young scientists of Vasyl Stefanyk Carpathian National University]. URL: <https://rmv.cnu.edu.ua> (date of access: 22.03.2026) [in Ukrainian].

11. Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України [Council of young scientists under the Ministry of Education and Science of Ukraine]. URL: <https://ysc.in.ua> (date of access: 22.03.2026) [in Ukrainian].

12. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022–2032 : approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 23, 2022 No. 286-r]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text> (date of access: 22.03.2026) [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 29.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 08.05.2026